ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XXXI ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 1984 Ч. 7-8 (355-56)

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

НЕ ТОРКНУТИСЯ ЗЕМЛІ!

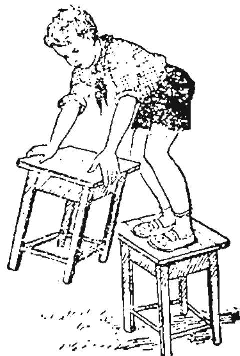
Це літня гра на вільному повітрі — в таборі. Гурток стає до змагу — пройти 50 ярдів так, щоб не торкнутися землі!

Вся дорога поділена на кілька етапів. Кожен новий етап — це новий спосіб ходу.

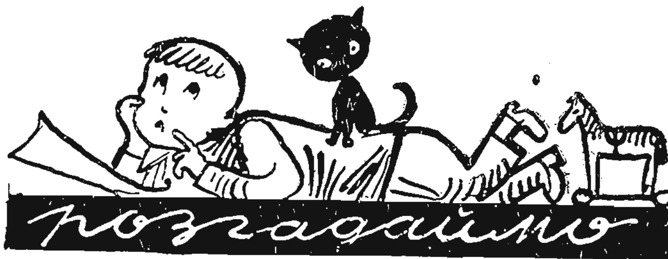
Від місця старту учасники стають на дошку, яка поставлена, а не покладена. Дошка має від трьох до п'яти ярдів довжини. Пройти по ній таки важко, але учасник бере в руку палицю і підпирається нею. Другий етап — замість дошки линва, натягнута між двома кілками на висоті одного ярда. По линві важче пройти, як по дошці. Черговий етап — квадратові дошки, покладені на землі кривою лінією на віддалі приблизно ярду одна від одної — по них треба пройти, перескакуючи з одного квадрата на другий. Квадрати слід прикріпити до землі кілками. А ось новий етап — два табурети-стільчики. Вони стоять при останнім квадраті. Учасник гри стає на стільчик, бере другий, ставить попереду, переходить на нього. Отак, переставляючи стільчики, треба пройти 50 ярдів. Чергові етапи придумайте самі (ходулі, ровер і т. д.). Хто під час гри бодай раз торкнеться землі — випадає з гри.

ХТО Я?

Я вродився навесні
На широкому лані,
Колисався аж до жнив,
Теплу зливу смачно лив;
Із соломи маю стрій,
Перевесло — пояс мій,
Вуса маю з колосків,
Шум — то мій веселий спів,
Буде з мене гарний хліб —
А моє ім'я — ....

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1984 р.: ЧИ ЗНАЄТЕ ТАКУ КАРУСЕЛЮ? Пральна машина. **ЯКА ЦЕ ДОРІЖКА?** Ескалятор. **ЩО ЦЕ?** Комин. **ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА:** Літак. **ХТО Я?** Зайчик. **ЩО ЦЕ?** а/ Літак. б/ Двоколісник (ровер, велосипед). в/ Рейки, поїзд, пороги (шпали, дерев'яні колоди, по яких прокладені рейки). **ЯКІ ЦЕ БУКВИ?** І. Мати, матінка, матусенька, матіночка, матінонька, матуся, матусенька, маточка, матонька. II. Батько, батечко, батенько, батонько, батусьо, батусь, батуньо, батуненько, батусенько.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

ISSN 0300-6379

Обкладинка роботи Ірини Молодецької

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Supscription $8:00 per year UNA members $5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ірина Молодецька — Вакаційні табори

Ілюстрація Михайла Дмитренка

Ніч вже йде з-за верха,
Ясне сонце давно вже зайшло —
Тихо спи, без тривог,
Тут є Бог . . .

Олекса КОБЕЦЬ

ВЛІТКУ

Ночували з татом ми на дворі
На пухкому, запашному сіні,
І над нами — тільки зорі
Й оксамитне небо темносинє . . .

І казав мені про небо татко,
Що воно — безмежне і безкрає:
Що ніде йому початку,
Ні кінця йому ніде немає . . .

Що нікому в світі не збагнути
Таємниці величі такої . . .
Довго я не міг заснути,
Все питався — тата непокоїв.

І дізнався я, що всі ті зорі —
То світи далекі і незнані,
Що між ними ми — в просторі —
І не перші, певно, й не останні . . .

Пахло сіно . . . Тихо спав мій тато.
А мені хоч би хоч задрімалось:
Щось хотів я ще спитати,
А що саме — в думку не вкладалось.

Аж зві сні уже майнуло тінню
Те, про що спитать хотів жагуче:
„Чи й на зорях сплять на сіні,
Й чи таке ж воно, як тут, пахуче? . .”

КАЗКА ПРО ЮРА ТА ЛАДУ

(Ілюстрації Галини Мазепи)

Давно, дуже давно, жили собі в Україні, в горах Карпатах чоловік та жінка, Юр та Лада.

Юр був сміливий і дужий, мов грім. Часом, було, як ударить крицевим топірцем у хмару чи в скелю, то аж небо і гори тремтіли. Завжди ходив ув гуцульській одежі. Лада мала кругле личко, сині очі, яснорусяве волосся. Теж одягалася по гуцульському, її убрання було золотом вигаптоване, а постоли аж мерехтіли від самоцвітів. Як, бувало, вийде Лада зі своєї колиби і стане всміхнена на карпатських горах, то веселиться тоді вся Україна. До Лади зліталися співучі пташки, а навкруг неї розквітали барвисті запашні квіти.

Добре було тоді жити людям в Україні. Юр боронив їх від лихих потвор — Коструба-Мороза та Марени-Зими лютої, що закрадалася в Україну, щоб усе повбивати — і людей, і звірів, і квітки, цілий світ обернути в ледяне царство. Але Юр міг лише тоді звоювати ворогів, коли при нім була Лада, що своїм сяйвом загрівала його до героїчних подвигів.

Та раз так склалося, що Лада зайшла далеко поза Карпати, в угорський край. З цього скористав Коструб-Мороз. Він зненацька напав на Юра, вбив його і порубав. Погнався на Угорщину, схопив Ладу, що вже верталася додому, і завіз її далеко, далеко на Північ. Там сховав її у своїм льодовім

теремі, що стояв на скелі над Північним морем. Упоравшись так з Юром і Ладою, Коструб спустив з ланцюгів Холодні Вітри і наказав їм гнати в Україну снігові хмари, а потім сам подався туди разом із Мареною-Зимою, щоб заморожувати ріки, потоки, ставки, засипати снігом доли та гори, знищити в Україні і людей, і звірів, і птахів, і рибок, і комах, і квіти — все.

Квіти завмерли, але листям прикрили корінці, щоб не погинули; звірі поховалися по лісах і нетрях, птахи втекли в ірій, а риби закопалися в намул. Люди в хатах тремтіли зі страху, знаючи, що Коструб убив Юра, а Ладу вивіз далеко на Північ.

Одної ночі Срібний Вовк побачив під ліском порубаного Юра та його коня. Він звернув з надхмарної дороги, приглянувся до вбитого, пізнав його і помчався у Чорногору. Там знайшов джерело, з якого тече цілюща та живуча вода. Набрав тієї води, вернувся туди, де лежало Юрове тіло, і покропив його цілющою водою.

Юр підірвався на ноги і каже: ,,Ой, як я довго спав!" А Срібний Вовк на те: ,,Якби не я, ти б ніколи не прокинувся". Та й розповів йому, що з ним сталося, і що Коструб схопив Ладу та тримає її в замку на далекій Півночі.

Глянув Юр по всій Україні на ту руїну, яку Мороз з Зимою-Мареною заподіяли. Жаль йому стало Лади та й бідного, замученого вогорами-

потворами народу. Поїхав би Ладу визволяти, та коня немає...

— Сідай на мене! — каже Срібний Вовк. — Я тебе повезу.

Юр підняв з землі свій топір, лук, сів на Срібного Вовка і вони помчалися, мов степові вітри. Їхали й їхали, аж Юр побачив на дереві сокола. Ухопив за лук та націлився на сокола. А сокіл йому каже: ,,Даруй мені життя, я тобі в пригоді стану!" Юр не застрілив сокола і поїхав далі. По дорозі побачив потік, проломав лід і хотів напитися води. Набрав черпаком води, а в ньому великий пструг. А пструг благає його: ,,Пусти мене у воду, я тобі колись у пригоді стану". Юр пустив пструга у воду і далі помчався на Срібному Вовкові. Вовк поніс Юра поміж золотими зорями туди, на далеку Північ. На Півночі стояла вічна ніч та бовваніли снігові кучугури. Від Кострубового замку з усіх вікон мерехтіло синє світло, а лише з одного вікна — ясно-золоте. Там була Лада.

Під'їхавши до замку, Юр скочив зі Срібного Вовка і сказав йому ждати оподалік за горбком. Сам пішов просто до брами, що не була замкнена. Костpуб знав, що брами не треба зачиняти, бо тут людей нема, а Лада, не маючи коня, не втече. Переходячи з кімнати до кімнати, з поверху на поверх, Юр не подибав ні слуг, ні жадної обстанови, лише морозом замуровані стіни.

Врешті Юр підійшов до одної кімнати, що мала одвірки, затулені туленячими шкурами. Юр відхилив ті шкури і побачив Ладу, що сиділа на застеленому шкурами ледяному ослоні і плакала. Враз побачила Юра і аж крикнула з радости і зі страху.

— Чого ти сюди прийшов? Та ж він тебе знов уб'є!

— Не бійся! Я йому не покажуся! Як Костpуб вернеться з дороги, спитай його: в чім його смерть.

Не встиг Юр обмінятися а Ладою кількома словами, як вернувся Костpуб.

— Ой, лишенько! — вдарилася Лада руками об поли. — Ховайся під шкуру за ослоном!

Ледве Юр сховався, до кімнати ввійшов Костpуб, почув чужу людину та й каже:

— А чого тут людським духом пахне?

А Лада йому відповіла: — Та ти ж з України вернувся, то й не диво, що людського духа ще чуєш.

Лада приготовила Кострубові вечерю та й каже: — Чи то правда, що ти смерти не маєш?

Костpуб усміхнувся: — Є і в мене смерть, — каже, — та вона так схована, що ніхто її не знайде.

— Де? — питає Лада. — Боїшся це мені сказати? Та ж Юр не довідається, бо його вже на світі немає. Але ти так лише чванишся, а сам не знаєш.

— Знаю! — вигукнув знехотя Костpуб. — Над Варяжським морем росте тисячолітній дуб. Під дубом закопана залізна скриня. В тій скрині сидить заєць, а в ньому качка, а в качці — яйце, а в тім яйці моя смерть. Хто це яйце розіб'є, то мені смерть

заподіє. Але деж є така людина на світі, щоб до неї дісталася?

А Юр лежить під шкурою і все слухає. Коструб у замку не забарився, знов помчався на Україну, а Юр сказав Ладі: „Незабаром мене знову сподівайся!"

Сів на Срібного Вовка і подався до Варяжського моря. Вовк скоро знайшов того дуба, а Юр порубав його своїм топором на тріски. Між корінням дуба стояла залізна скриня. Як Юр відчиняв цю скриню, то з неї вискочив величезний заєць і хотів утекти до лісу, але Срібний Вовк наздогнав його і роздер. З роздертого зайця вилетіла качка і полетіла над морем.

Почухав Юр потилицю та й зажурився: — Шкода усього мого труду!

Та в ту хвилину за качкою погнався той сокіл, що йому Юр життя дарував. Вдарив сокіл качку і уп'яв їй в спину гострі пазурі. Качка впустила яйце, і воно впало на дно моря.

— Це ще гірше! — сказав Юр. Але дивиться, а той пструг, якого він у воду пустив, пливе до берега і несе в роті качине яйце.

Зрадів Юр, узяв яйце, подякував соколові та пстругові, сів на Срібного Вовка і знову погнався до Кострубового терему.

Тим разом уже не мав страху. Іде просто до кімнати Лади. Дивиться, а Коструб уже там є.

— Га, опришку! — заревів Коструб. — По свою другу смерть сюди прийшов?

— Не по мою, а по твою, потворо люта! — відповів йому Юр і показав Кострубові яйце.

Як побачив Коструб-Мороз свою смерть, то залебедів.

— Юрасю гарний, не жартуй з тим яйцем! Дай його мені! Бери Ладу та їдьте звідсіля. Я нападати вас більше не буду. Дарую вам обом життя, лише віддай мені яйце!

Ні, потворо! — відповів Юр. — Досить уже лиха накоїв ти нашому народові. Пропадай!

І кинув Юр яйцем об камінну підлогу. Яйце розплескалося, а Коструб-Мороз скрикнув і розлився водою.

І враз усе на світі відмінилося. З Півдня повіяли теплі вітри, і Кострубів замок почав танути. Ладине личко та одежа заясніли ще більше. Сів Юр з Ладою на Срібного Вовка, і той поніс їх попід зоряним небом у їх пробуджену Україну.

За „Світом Дитини"

Пояснення-словничок: **крицевий** — steely; **топір** — рід сокири; **постоли** — взуття з кори; **колиба** — курінь (hut); **подвиг** — great deed; **порубати** — to chop; **терем** — палац; **нетрі** — jungle; **цілющий** — healing; **сокіл** — falcon; **стати в пригоді** — to be of use; **черпак** — coop; **пструг** — trout; **кучугура** — snow-hill; **обстанова** — furniture; **одвірок** — door-post; **тюлень** — seal; **ослін** — лавочка; **чванитися** — to swagger; **забаритися** — тут: перебувати; **тріска** — chip; **опришок** — тут: розбійник (robber, bandit); **потвора** — monster.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

ЦЬОГОРІЧНА ЗИМА В НАШОМУ МІСТІ

(Розповідь)

Матінка Природа переважно зображує нам зиму тільки на один спосіб: покриває ціле місто білим-білим снігом, розмальовує льодом вікна та запрошує північні вітри на вечерниці. Але цього року зима не оправдала надій.

Почалася зима так, як і все. Надворі ставало холодніше та холодніше, почав притискати мороз, а згодом почав падати сніг. Будинки та хатки повбирались у білі пухові снігові шапки, парки та дороги покрилися м'якою ковдрою, а люди закуталися в найтепліші кожухи та рукавиці і приготовлялися до Різдвяних свят. Діти кожної вільної хвилини гралися надворі в снігу, бо яка дитина всиділа б у хаті та била байдики, як може ставити снігові діди та баби.

Коли всі привикли до зимової пори, раптом стало теплішати — не то на десять чи двадцять ступнів, а на добрих п'ятдесят. Ціле місто стало зеленіти, а тепле сонце розтопило ввесь сніг. Пуп'янки весняних квітів почали просуватися крізь землю, дерева наливалися бруньками, діти носили легенькі піджаки та всі вітали весну, хоч була тільки половина січня.

Матінка Природа, побачивши свою помилку, вирішила виправдатись і ввечорі двадцять шостого лютого післала нам вісім цалів снігу, тріскучі морози та невпинних розбишак-вітрів. Так виглядала цьогорічна зима в нашому місті.

Андрій Карпенко учень 9-ої кл. школи Релігії та Українознавства ім. Л. Українки при Святопокровській катедрі в Савтфілд (біля Дітройту).

ЗАМАЛІ ОЧІ

Приїхала Калинка в гостину до тітки Оленки і похвалилася, що вже вміє читати.

— А прочитай щось з газети! — каже тітка.

Калинка взяла газету, подивилася на неї, але не читає.

— Тіточко, я вмію читати велике письмо в моїй книжці, а те письмо в газеті дуже дрібненьке. До нього певно треба мати більші очі.

НАД ХУТІРСЬКИМ СТАВКОМ

Коли я раз був у шикаґськім зоопарку, у відділі птахів, завідувач розповів про ворон, що належать до розумніших птахів.

,,Пес гриз кістку, а ворони збоку дивилися, — говорив завідувач. — Ворона підлетіла до пса і старалася його відігнати кряканням. Коли це не вдалося, до неї приєдналася друга ворона, яка з другого боку робила те саме. Але теж без успіху. Це спостерігала третя ворона. Вона підлетіла до пса і сильно дзьобнула його у хвіст. Пес, заскочений несподіваним нападом, повернув голову назад. Це використали перші дві ворони, одна кинулася враз на кістку, схопила її й відлетіла."

При тій нагоді я пригадав собі іншу подію, яку я бачив, коли ще був молодим.

У нас на хуторі був невеликий ставок. З одного боку ріс рясний очерет, а з другого — купалися люди і плавали човном. У ставку риб не було, але раків водилося дуже багато. Раки були великі, темнозелені, з предовгими вусами.

Ще малим школярем я навчився плавати в цьому ставку. Тут ми з хуторянськими хлопцями плавали малим човником, взимі ковзались, а вліті ловили раків — найкраще на головки оселедців.

Гай, гай! Скільки споминів пов'язано з цим ставком на дорогій степовій Україні. Та минули дитячі і шкільні літа. Прийшла війна, революція, а потім відновилася Українська Держава в 1917-1918 роках. Всі ці події відірвали мене від хутора. Не був я там кільканадцять років та врешті трапилася нагода, що я приїхав туди на кілька днів.

Вийшов я в поле. Хотілося бути трохи на самоті, згадати дитячі літа. Ліг біля ставка. Сонце стояло високо. Повітря сухе, здорове. Гаряче! Тихо! Чути лише музик-цвіркунів. Я поволі заспокоююсь, лежу й дивлюся перед себе.

Ось прилетів табун сірих ворон з молодняком. Старі вчать, як треба добувати з берега всяку поживу з води — хробачків, жучків або й малих рачків. Ворони зручно тримаються ногами берега, сильно перехиляються всім тілом, майже до води і щось шукають дзьобами. Дзьобнуть і оглядаються, чи нема якоїсь небезпеки. Обережні птахи. Минули дві години. Ворони безперервно зайняті на березі. Аж ось раптом піднявся цілий табун ворон угору і став кружляти над ставом. Я здивувався: нікого не бачу, хто б їх міг затривожити. Ворони літають збиті в купу, крячуть несамовито. Але незабаром з-поміж них одна ворона, як камінчик, упала на землю.

Я схопився і побіг до неї. І бачу: лежить ворона, а біля неї великий рак, що клішнею вхопив її за горло. Обидвоє мертві. Ворону задушив рак і сам розбився, падаючи на землю. Стало все ясно. Недосвідчене вороня попало в клішню рака, коли порпалось і добувало поживу в ставку.

Рак має велику силу в клішнях. Він може втримати шестифунтовий тягар. Коли б рак мав величину людини, то міг би підносити тягарі понад шести тисяч фунтів.

За Леонідом Бачинським

——————

Пояснення-словничок: **завідувач** — manager, director; **хутір** — окреме сільське господарство серед поля або й невеличке село; **подія** — fact, event; **очерет** — cane; **ковзатися** — to skate; **оселедець** — herring; **нагода** — chance, occasion; **цвіркун** — cricket; **молодняк** — тут: молоді ворони; **табун** — тут: flock; **дзьобати** — to peck; **затривожити** — to disturb; **несамовитий** — frenzied; **клішня** (у рака) — claw, nipper; **порпатися** — to ransack; **тягар** — load, burden.

НЕ ВИПУСТИ РАКА З РОТА

Летіла ворона понад морем, дивиться — лізе рак. Вона — хап його та й понесла через лиман у ліс, щоб, сівши денебудь на гіллі, гарненько поснідати. Бачить рак, що приходить загибіль, та й каже вороні:

— Ей, вороно, вороно! Знав я твого батька і твою матір, — славні люди були.

— Угу, — відказує ворона, не роззявляючи рота.

— І братів, і сестер твоїх знав, — каже рак, — що то за добрі люди!

— Угу, — гугнить ворона, а рака кріпкенько держить.

— Та вже хоч вони й гарні люди, — каже рак, — а тобі не рівня. Мені здається, що й на світі нема розумнішого за тебе.

— Еге! — крикнула ворона на ввесь рот та й упустила рака в море.

От тим то, як кого одурять похвальбою або облесливою річчю, то люди кажуть: „Упустив рака з рота". А як кого остерігають, то кажуть: „Не випусти рака з рота".

Олекса Стороженко

КОРОЛЬ ХМАР

(Казка — Ілюстрація Ірини Молодецької)

Цілий тиждень ішов дощ. Даруся сиділа в кімнаті біля вікна. Вона зажурено дивилася на сіре, захмарене небо, на прозорі краплини дощу і на болото, що покрило стежки її садочка. Думала, як погано, коли йде дощ і весь час треба сидіти в хаті.

Даруся вже кілька днів нудьгувала, а тоді, відхиливши вікно, зі злістю кликнула: ,,Гей, ви, нечемні краплини! Досить уже нападали! Скажіть своєму королеві, хай зачинить вас у своїх кімнатах! Я вас не люблю, ви тільки неприємність мені приносите!

З гуркотом зачинила вікно, поклалася на софу і заснула. А коли прокинулася, то надворі вже не йшов дощ, небо почало прояснюватися, а з-за хмаринки показалося сонце.

— Як гарно, як чудово! — кликнула Даруся і вибігла на поріг садка.

Там було справді чудово! На стежечках уже не блищала водичка, а квітник, здається, ніколи не був такий гарний, як сьогодні. На квітках видно було ще краплини дощу, але у проміннях сонця вони блищали, наче брилянти. Фіялочки пахли так міцно, ніби хотіли заглушити запах усіх інших квітів, але їм не поступали гвоздики, що теж чудово пахли. Даруся побачила, що ясножовта рожа знову віджила, випустила зелене листячко і, навіть, один пуп'янок.

— Квітки мої дорогі! — сказала Даруся. — Коли б ви знали, як я вас люблю! Я віддала в заміну за вас і мою найкращу суконочку, і паяцика, і навіть нову торбинку.

На другий день була прегарна погода, світило сонечко на вмитім небі, і Даруся весь день бігала по садку. Була така щаслива, що вже не йде дощ і не треба буде нудьгувати в хаті. Так минув один місяць. Надворі весь час була погода, сонце вже таки добре припікало, хмаринки пливли по небу, мов баранчики на пастівнику. Даруся за той час їздила відвідати бабусю в далекім місті й недавно вернулася додому. Але тут вона помітила, що квітки в її квітничку почали в'янути. Фіялки стулили свої голівки і, здається, спали. Гвоздики втратили запах і стали мов папірчики. Але найбільше зажурила Дарусю рожа, що виглядала, наче мертва. Даруся побігла до хати взяти у відеречко води, але з рурки вода не потекла. Потічок зовсім висох, на його дні лежало кільканадцять мертвих рибок, а на березі сиділо кілька сумних жаб. Вони кумкали, що і їм доведеться згинути, коли не буде дощу.

Даруся побігла до Оксанки, своєї приятельки. Оксана мала сад куди більший, ніж Дарусин. У саді були два водограї, з яких досі завжди бризкала вода і наповняла невеличкий ставок із золотими рибками. Але й ставочок висихав, з водограїв не бризкала вгору вода, а всі прегарні Оксанині квіти починали всихати. Даруся заплакала і побігла до мами за порадою. Мама сказала, що, мабуть, хтось прогнівив короля хмар, і він замкнув у кімнатах свого палацу донечок-краплинок та не посилає їх більше на землю. Тому на землі стала посуха, повисихали криниці, струмочки, ставочки.

— І що ж тепер буде, матусю? — запитала з острахом Даруся.

— Буде біда, донечко! Пов'януть усі квітки, не буде овочів — городовини і садовини. Без дощу ніщо не може рости, — пояснила мама.

— Я хочу пити! — сказала нараз дівчинка. Мама добула з шафи велику пляшку води і налила Дарусі півсклянки.

— Пий ощадно, бо вода тепер дуже дорога і важко ї роздобути.

Але Даруся не думала пити води. Вона захотіла занести воду в садочок і полити свою улюблену рожу, щоб зовсім не завмерла. Ішла поволі, щоб не втратити ні крапелинки. Була вже на три кроки від рожі, як спотикнулася об корінь, впала, і вода розлилася по доріжці.

— Ах, яка я нещасна! — заплакала Даруся. — Це я образила короля хмар... Це я спричинила посуху...

В кутку саду стояла стара помпа. Даруся підбігла до неї і з цілої сили стала помпувати воду. До відеречка щось капнуло — це була каплина водички, що мала обличчя дівчинки. Краплина заговорила до Дарусі.

— Ти прогнівила дуже мого батька, і він позамикав усіх своїх донечок у своїм палаці. Він не випустить їх доти, доки ти його не перепросиш.

— А як я маю його перепросити?

— Іди в його палац і скажи йому, що ти не знала, що кожна краплина води приносить людям і рослинам велику користь. Скажи, що ти дуже жалієш своїх нечемних слів і більше цього не зробиш.

Тоді сильно пекло сонце, і Даруся вийшла з хати, тримаючи у руці парасольку. Раптом подув бурхливий вітер, він підняв Дарусю вгору разом з парасолькою. Ось вона вже високо в повітрі. Ще хвилина, і вона побачила палац, що стояв на темних хмарах, яких король також не висилав на землю. Коли вітер зупинився на хмарі, палац відчинився, і на порозі з'явилася велика блискуча краплина-дівчинка. Вона сказала Дарусі: ,,Не бійся! Ходи за мною!" Даруся пройшла дванадцять заль і бачила,

як у кожній залі танцювали іншого роду краплини.

— Це мої сестрички! — сказала велика краплина. — Ось тут краплини весняного дощику, а ці грубенькі краплини — то з літньої бурі.

В одній кімнаті крутились у швидкім танці холодні осінні краплини, а в передостанній кімнаті танцювали сніжинки. Ще була одна кімната, там сидів король хмар. В нього було нахмарене чоло. Він грізно дивився на Дарусю. Вона так налякалася, що не могла промовити слова. Тоді відізвалася за неї велика блискуча краплина:

— Це Даруся, та дівчинка, що просила тебе, щоб ти краплинок замкнув у кімнатах.

— То чого ще хоче від мене? — запитав король хмар. — Я зробив те, що вона хотіла...

Тоді Даруся несміливо промовила:

— Я нехотячи образила тебе, королю хмар, бо я не знала, скільки користи приносять землі твої доні-краплини. Прости мені та зішли їх знову на землю, бо там примирають квітки, рослини і дерева, і скоро зовсім згинуть. Ставочки повисихали, рибки погинули, жабки мучаться...

Сльози потекли з очей Дарусі просто на королівський черевик.

— Ах, як печуть мене твої сльози, — сказав король. — Видно, що вони течуть у тебе просто з серця. Я прощаю тобі!

Тоді король не витримав і також заплакав. Йому стало шкода квітів, рослин, людей і тварин, що мучилися без води, а також і Дарусі, що прийшла прохати вибачення за їх усіх. Король казав відчинити двері свого палацу, і краплини полетіли на землю. Подув знову бурхливий вітер, огорнув мрякою Дарусю і спустив її просто в її садок.

З того часу, коли йде на дворі сльота, Даруся не сердиться, хоча б їй треба було сидіти в хаті цілий тиждень або й більше. Коли з даху за вікном падають прозорі краплинки, Даруся їх приязно поздоровляє.

На основі казки Дари

———

Пояснення-словничок: **захмарений** — cloudy; **прозорий** — тут: crystal, limpid; **нудьгувати** — to be bored; **неприємність** — unpleasantness; **пуп'янок** — bud; **в'янути** — марніти (to fade away); **стулити** (пелюстки) — to put together; **відеречко** — small pail; **водограй** — fountain; **посуха** — drought; **ощадно** — thrifty; **спотикнутися** — to stumble; **корінь** — root; **спричинити** — заподіяти (to cause); **бурхливий** — violent, stormy; **буря** — storm; **нехотячи** — unintentionally; **образити** — to offend; **користь** — вигода (profit, benefit); **вибачення** — apology; **сльота** — nasty, rainy weather; **гуркіт** — rumble.

Алла КОССОВСЬКА

ПІСЛЯ БУРІ

Буря пролетіла,
Наробила шкоди,
Наш садочок милий
Позбавила вроди.

Поламала квіти,
Всю траву зім'яла,
І дощем прибиті
Квіти полягали.

Весь пісочок жовтий
Із доріжок змила...
Ти недобра, буре,
Що ти наробила?!

———

Позбавити — to deprive; **врода** — краса.

Лідія ТАВРИДСЬКА

Ілюстрація Михайла МИХАЛЕВИЧА

ПОДАРУНОК ГЕТЬМАНОВІ

Був колись звичай ув Україні, що в день уродин гетьмана приходили до нього діти і приносили йому китиці квітів із своїх городців. Кожна дитина доглядала свого городця, підливала квіти і полола траву.

В день своїх уродин гетьман ніс найкращі квіти до церкви і там разом з дітьми прибирав вівтарі Матері Божої, Ісуса і Святих. Решту квіток приносили всі до гетьманських кімнат і вкладали їх у вазони. Гетьман приготував дітям гарну гостину з несподіванками. Але найбільшою приємністю для дітей було, коли сам гетьман, сівши між ними, оповідав їм про свої лицарські пригоди та битви.

Раз трапилося, що день уродин гетьмана припав саме у переддень його походу на ворогів. Гетьман мав багато важних справ, але не хотів засумувати дітей і дозволив їм прийти до нього, як кожного року. Діти знали, що цього року понесуть усі квіти до церкви і там вислухають разом з гетьманом благального молебня. Через те кожна дитина старалася нарвати найкращих квіток та скласти їх у гарні китиці. Тільки Яринка плакала весь час, бо не мала квіток, щоб занести гетьманові.

Хто ж була ця Яринка, що не мала свого городця? Це була сирота, що мала бавитися з дітьми багатого сотника. У сотника був чудовий город, а в ньому багато прегарних квітів. Але Яринці не дозволили зірвати ні одної квітки, хоч вона мала їх пильно доглядати. Яринка хотіла нарвати польових квіток, але поля були за містом, і їй теж не дозволили самій іти так далеко. Отож, вона постановила собі, що не піде до гетьманської палати, щоб не набратися сорому перед іншими дітьми. Але сотничиха післала її туди зі своїми донями, щоб несла їм кошики, подавала жупани та робила все, що вони забажали.

Коли прийшли в палату, там уже були майже всі діти. Як увійшов гетьман, всі подали йому свої квіти. Сотникові діти, Уляся та Оля, подали йому китиці синього та білого бузку. Яринка стояла за сотниківнами, і від сорому її обличчя вкрилося рум'янцем. Вона спустила очі вниз і подумала собі:

,,Ах, Боже, який сором прийти сюди з порожніми руками!"

Її очі наповнилися слізьми, що наче великі горошки котилися по її обличчю. Це побачив гетьман і, підступивши до Яринки, ласкаво заговорив:

— Чого ти така сумна, дитинко, чи в тебе щось болить?

Гетьманові слова подіяли на Яринку, неначе якийсь чарівний лік. Вона обтерла рукою сльози і всміхнулася. Але нічого не відповіла, бо в залю ввійшов панотець Симон і сказав, що в церкві все готове до молебня.

Перший пішов гетьман, за ним ішли діти з китицями квітів у руках. У церкві стояла Яринка в кутку біля самих вихідних дверей. Вона була знову сумна, не могла співати разом з іншими, їй було прикро, що цього року не принесла гетьманові квіток, а завтра він виступить у похід.

,,Він, може, не вернутися з походу, — почала її мучити гадка. — Але ні, він мусить перемогти! Він такий добрий гетьман, під його владою люди живуть щасливо і в добробуті.

— Боже, дай, щоб нічого злого не трапилося йому в бою — молилася вголос Яринка і поклала ручки на груди. Пальчики її натрапили на срібний хрестик, що висів на срібному ланцюжку. Був це улюблений її хрестик, єдина пам'ятка від мами.

Коли закінчився молебень, усі діти пішли в палату, де ждали на них застелені столи. Гетьман сів на кінці довгого стола і промовляв до дітей, щоб любили країну своїх предків і молилися за щасливе повернення гетьманського війська.

Діти пильно слухали гетьмана. Того дня жадна дитина не їла зі смаком того, що їм приготували. Всі думали про завтрішній похід і про бої. Врешті гетьман устав і, попращавшись із дітьми, подався

до виходу. Враз до нього підбігла Яринка. Очі її горіли дивним огнем, ручки і ніжки тремтіли.

— Ясновельможний Пане Гетьмане! — промовила тихим голосом. — Прошу вас, прийміть від мене цей дарунок.

І подала гетьманові свій хрестик. Гетьман погладив Яринку по голівці і запитав:

— Хіба ж не досить тих квіток, що ти принесла мені сьогодні?

— Я не принесла вам квітів, бо не маю свого городця, але хочу дати вам подарунок у день ваших уродин. Прийміть те, що маю найдорожче!

Гетьман узяв хрестика і повісив його собі на шиї. Яринка була дуже-дуже щаслива, що гетьман не погордив її дарунком. Вона вхопила його руку і приклала до неї своє обличчя.

Минув з цього часу рік. Гетьман зі своїм військом переміг ворога і повернувся додому.

У день своїх уродин він приготовив велику гостину і багато різних подарунків. Діти, як кожного року, принесли квіти. Тим разом теж Яринка принесла китицю червоних маків, що їх нарвала на полі при світлі місяця — в той час, коли спала сотничиха і її доні. Але, поки донесла до палати гетьмана, майже всі пелюстки маків облетіли. Яринка знову мусіла соромитися, бо деякі діти сміялися з її китички.

Але в палаті гетьмана ждала її велика несподіванка. Гетьман пізнав її, підійшов до неї і сказав:

— Це ти подарувала мені той хрестик? — і показав її хрестика, що був трохи розплескуватий і мав маленьку ямочку.

Яринка не впізнала хрестика.

— Я подарувала вам інший, — сказала.

— Ні, це той самий, тільки ворожа куля, що мала потрапити в мої груди, попала на хрестик і його трохи розплескала. Той хрестик врятував мені життя, дитинко.

І знову Яринчині очі заблистіли слізьми, але то були сльози радости. Того дня теж змінилася доля Яринки. Гетьман забрав її у свою палату, де вона жила в добрі разом з гетьманськими дітьми.

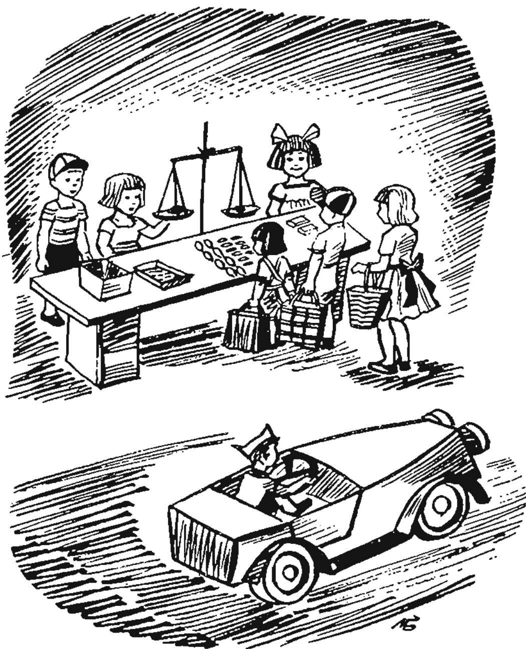
Пояснення-словничок: **сором** — стид (shame); **китиця** — tassel; **полоти** — to weed; **у переддень** — to day before; **жупан,** жупанок (дитячий) — сукняний (cloth) або шовковий довгий каптан (coat); **бузок** — lilac; **прикро** — how vexing; **влада** — володіння, панування (power, rule); **добробут** — prosperity; **пелюстки** (квітів) — petal; **розплескувати** — to spill, to splash; **рум'янець** — high colour, ruddiness.

Ніна БУРИК

Ілюстрація Миколи БУТОВИЧА

КРАМНИЧКА

Діти граються в крамничку:
Білих булок невеличких
Наробили із піску,
Наліпили масла з глини,
Яблук, груш, грибів, малини
І поклали в холодку.

Галочка при касі стала,
Яся й Лесик — продавці,
З кошиками поставали
Інші діти, покупці.

Яся важить справно-вміло,
Галя бльочки видає.
— Що вам дати: масла, мила?
Все у нас в крамниці є!

Ось прийшла сюди Маруся,
Похилилась, мов бабуся:
— Дайте яблучок смачних
Для внучаточок моїх.

— О, будь ласка! — каже Лесь. —
Я до послуг вам увесь!
Ох, це яблучка хороші —
Дайте кошик. В касу — гроші!

Орко „фордом" під'їжджає,
Шуму-грюку наробив:
— А, Марусю! Як ся маєш!
Лесю, зваж мені грибів!

Тут прибіг Грицько з´горнятком:
— Є в вас свіже молоко?
За м'ясцем для кошенятка
Надійшов за ним Юрко.

День скінчився. Згасло сонце...
Зачиняє Лесь віконце:
— Просим нас не забувати,
Завтра знову будем гратись.

ЧАП-ЧАЛАП

Що ж то там за новаки,
Що маршують до ріки?

Сірі, бурі, сорокаті
Та відважні і завзяті.

З Чап-Чалапом йдуть, щоб трішки
Ручки там помити й ніжки.

Як ходили вдень на вправи,
Замоталися у трави.

З трав, як вилізли, то потім
Опинились у болоті.

А з болота знов заблизько
Підійшли під муравлисько.

Як хотіли обминати,
То зайшли в якісь „карпати".

Гори, доли, каменюки —
Мліли ноги, мліли руки.

Ледве-ледве з лісу-бору
Повернулись до табору

Вмились і прийшли під шатра,
Де горіла ясна ватра.

Доокола посідали,
„Гоя-гоя" — заспівали.

„Гоя-гоя, гоя-га!
Дайте, дайте пирога!"

ЕКО

Текст: Світлана КУЗЬМЕНКО *Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ*

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

Розцвілися липи в липні.
Кожний має настрій літній.
Після школи, після праці
Наступає час вакацій.
А Івасик, мама й тато
Ідуть в ліс таборувати.

З ними песик Жук, звичайно.
Пес радіє надзвичайно.
Розметлявсь хвостом щосили.
І Миколу запросили.
Авто довго ладували.
Два шатра на нім поклали.

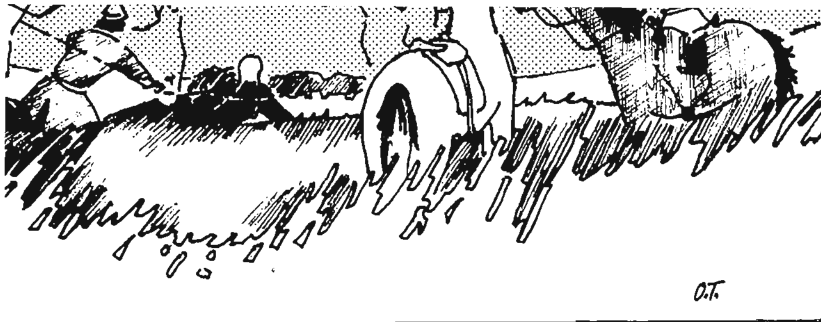

Не минуло й дві години —
Вже у лісі вся родина.
На галявині зеленій,
В прохолодній тіні кленів
По однім і другім боці
Два шатра розклали хлопці.

Потім лісом походжали
І дерева впізнавали:
Де сосна, а де осика,
Дуб, береза, ясен, липа?
А придумав це Івась —
Недаремно він Мудрась!

Метлятися — махати, виляти, вертіти (to wag); **галявина** — відкрите, бездеревне місце в лісі (clearing in the forest); **береза** — birch; **осика** — aspen, trembling poplar; **ясен** або **ясень** — ash-tree; **липа** — linden; **дуб** — oak; **сосна** — pine, spruce.

собі голову, але
олосся посереди-

онечко. Польська
жорстоко утискає
довге напудрене
х людей. Україн-
обила кріпаками,
ге волосся. За те
ю. Селяни мусять
а доказ, що вони

их розпоряджень
. Щоб це доказати,
аче вони думають,
голові нерозумно,
ому козаки голять
гого волосся. Цей
ознака, що козаки

Дарка, — що ми,
ся, що незабаром
роженемо її геть з

римо, а ось сонце
риється в степу за
ви. Поспішай, але
поза хутором, як
ні зауважив учора

дівчинка, жила з
молодшим браті-
горі, на високому

Були це небезпечні часи. Татари нападали щораз частіше, а їхні напади ставали щораз лютіші. Тому що козацькі хутори стояли одинцем далеко один від одного, вони були сильно укріплені, щоб дати відсіч несподіваним нападам татар. Простора хата, клуні, стайні й інші господарські будинки були збудовані з грубих дубових брусів, вимазаних глиною, дах покритий камінними плитами проти запальних татарських стріл. Хутір був обведений високим частоколом з гостро закінчених обсмалених колів, вбитих глибоко в землю.

Сім'я Орлів займалася хліборобством, мисливством, рибальством. Деколи довколишні козаки гуртом нападали на татарські оселі або на двори польських панів. Орли мали табун коней, череду корів, отару овець, пасіку, великий город, сад та поля засіяні пшеницею, житом, вівсом, ячменем, гречкою. Татарські бурлаки часто зазіхали на добро Орлів. Крали коней, худобу й хліборобські плоди. Кожний член родини Орлів умів їздити верхи та послуговувався рушницею. Горе татаринові, який посмів нишком підкрастися під хутір.

Цього вечора Ірка осідлала чорного арабського коня Ворона і, мов ластівка, помчала степовими травами на розлоге пасовисько, де паслася худоба. Дівчина виїхала на вершок високої могили й уважно стала розглядатися довкола, чи не почує голосів худоби. Але даремно. Вона помчалася Вороним далі на південь. Вже почало смеркати. Ірка виїхала на горбок. Почула приглушений рев корів і побачила, як череда худоби посувається поволі степом на південний схід. Вона погналася навздогін череді, щоб завернути її до хутора.

В поспіху вона не зауважила невеличкого гурта татарських вершників, які ґнали худобу. Поки могла завернути коня і втекти, татарські грабіжники оточили її з усіх боків. Свиснув аркан, і Ірка впала з коня. Дикуни кинулися на неї, зв'язали їй руки і втиснули в уста брудну ганчірку. Прив'язали її до хребта коника, який ішов за конем котрогось із татар.

Татари подались із здобиччю на південь. Вони мандрували цілу ніч. На світанку загнали череду в ярок, порослий кущами. Ірку стягнули з коника і прив'язали до дерева. Потім стали табором, розвели невеличку ватру і приготували якусь вонючу їжу, яку силою впихали Ірці в горло. Коли вона стала блювати, татари вибухнули реготом.

Розбишаки пересиділи в схованці цілий день. Коли настала ніч, подалися в дальшу дорогу. Після двох днів мандрування Ірка відчула подих солоного повітря, а до її вух донісся шум хвиль Чорного моря. У западині над морем почали збиратися групи татарських опришків з награбованою з козацьких хуторів здобиччю — худобою, кіньми, вівцями, хліборобськими плодами і людьми, зокрема молодими вродливими дівчатами. Рев морських хвиль заглушував рик корів, іржання коней, блеяння овець і зойки та стогін бранців.

Опівночі татари стали баржами, які стояли в затишку гирла Дніпра, перевозити добичу на ґалери, що стояли на якорах на відкритому морі. На зорі ґалери підняли якори, розгорнули вітрила і попливли морем на південь. Ще не відпливли далеко, як спостерігач на щоглі закричав на сполох.

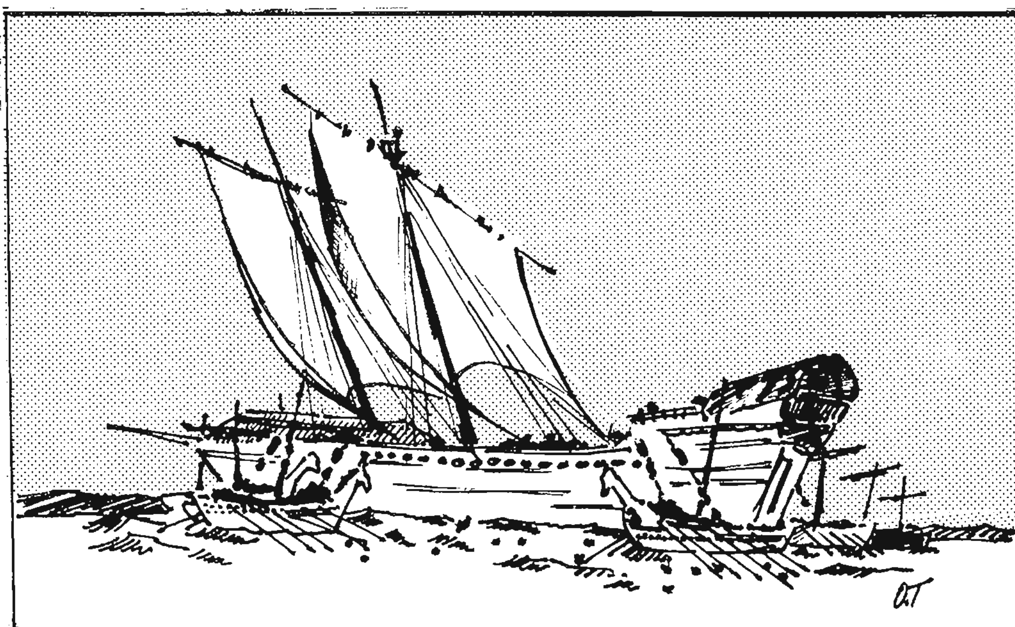
В цю хвилину довкруги ґалери спалахнуло пекло. Вигуки „Бий бусурмена!" і пальба з мушкетів сколихнули повітрям. Одночасно козаки закинули металеві гаки й з усіх боків стали на линвах спинатися на палуби суден.

Вертаючися з переможного морського походу на Синоп, велика фльотилія козацьких легких суден-„чайок" під прикриттям ночі нишком оточила ґалери. Заскочені зненацька татари ставили невеликий опір. Після короткого завзятого рукопашного бою вони вкрили своїми трупами палуби ґалер. Декому з них вдалося скочити в море, але козаки, які стерегли чайок, затовкли їх веслами і прикладами мушкетів. Козаки втратили вбитими трьох побратимів. Кількох із товариства були поранені. Після бою ґалери причалили до берега. Тут козаки розвантажили їх із награбованого добра і підпалили.

Після одного тижня Ірка повернулася додому з своїми коровами, які зазнали від татар не менше страху, ніж дівчинка.

———

Пояснення-словничок: **тім'я** — top of the head; **хутір** — farmstead; **утискати** — гнобити (to opress); **загарбати** — to usurp, to seize; **шляхтич** — nobleman; **кріпак** — невільник (a serf); **розпорядження** — order; **жмуток** — cluster; **чуб** — tuft of hair; **ненависний** — hateful; **обрій** — horizon; **волоцюга, бурлака, опришок, грабіжник** — robber; **відсіч** — rebuff, repulse; **брус** — beam; **плита** — тут: плоский шматок каменя; **кіл** — stake, pale; **обсмалити** — to burn; **двір** (панський) — courtyard; **зазіхати** — хотіти взяти щось несвоє (to encroach); **рушниця** — rifle; **хліборобські плоди** — все, що родиться на полі чи в городі: збіжжя і городовина; **череда** (худоби) — herd; **вершник** — horseman; **ганчірка** — rag; **здобич** — награбоване добро (loot); **яр, ярок** — ravine; **вонючий** — stinking; **впихати** — to push in; **блювання** — vomiting; **западина** — hollow; **бранець** — невільник; **баржа** — велике вантажне судно (barge); **якір** — anchor; **вітрило** — парус (sail); **спостерігач** — observer; **щогла** — mast; **пальба** — стрілянина; **гак** — hook; **палуба** (корабля) — deck; **линва** — міцна мотузка (cord); **оточити** — to surround; **рукопашний** (бій) — hand-to-hand fight; **розвантажити** — to unload.

на золотокованім
ів.
іке лихо впало на
ила багато людей.
юкнижники рятун-
цочиталися: коли
горі цілющої води,
ікою білого вина і
о пошесть зникне.
у. Їдьте туди, де
яної гори і добудь-
інете перешкоди,
е не дивіться, ви
рідний нарід від

і своєму батькові.
перший.
! — сказав другий.
ажання! — сказав

ав іншою дорогою.
що врешті прийде

ший царенко. Став
ли замів долівку та

арю! Гнав я степами
ерескочив глибокі
терновий гай, що
нувся. Дарма коня
дежу.
і він сказав:
сти, сину! Пожалів
долі народу свого.
міть його між себе,
у. Віднині він буде

ко череду пасти.
рнувся середущий
бдертий і ранами
ку і каже:
ку і царю! Гнав я
дерся крізь густий
одежу, наповнену
оке озеро, в якому

вода була така холодна, що в ній мертвіло тіло. Я кинувся відважно з конем у воду, і ми переплили її, бо кров з наших ран не допустила холоду. На тому березі я побачив вогненну ріку, в якій горіло навіть каміння. Але піт, що обливав нас, не допустив жару. За рікою побачив я скляну гору, обведену трьома мурами. Перед першою брамою стояли якісь постаті: не то люди, не то птиці на курячих ногах. Їх очі були мов свердли, що пронизували кожного наскрізь. Вони простягнули до мене не то руки, не то крила і запитали мене мовою, подібною до клекоту води в печерах, чого мені треба.

— Я шукаю цілющої води, що витікає на скляній горі, — відповів я.

— Ніхто не дасть тобі цілющої води задарма. Дай нам свої очі, а ми пропустимо тебе.

Тоді я злякався сліпоти і завернув додому.

Цар розсердився й каже: Ти побоявся втратити очі, коли твій нарід тратить життя. Було в тебе, сину, завзяття, та не було пожертви.

А до слуг сказав: — Візьміть його між себе. Не лицарем йому бути віднині, а гречкосієм.

І пішов середущий царенко гречку сіяти.

Минули ще три дні. Опівночі задудніли копита

на дубовому мості — то наймолодший царенко приїхав. Цар ще не спав, чекав на нього. Упав царенко навколішки перед батьком і каже:

— Дорогий батьку і царю! Великі-превеликі перешкоди довелося мені побороти на моїм шляху. Але я сказав собі, що краще смерть прийняти, ніж з порожніми руками додому вертатися. Гнався я степами й ярами, перебрив озеро холодне і ріку вогненну, а як став перед першою брамою, що нею скляна гора замикається, то сказали мені страхітливі примари, що її стерегли: ,,Не можна нікому задарма дістати цілющої води. Дай нам свої очі, а ми пропустимо тебе".

Я дав їм свої очі. Примари забрали від мене з очима і день ясний, і сонце золоте, і весь світ красний. Я наче впав у бездонне провалля, але мій кінь бачив дорогу і довіз мене до другої брами. Тут оточили мене такі самі примари і сказали мені: ,,Дай нам свою силу, а ми пропустимо тебе".

Я дав їм свою силу і став, мов мала дитина, слабий і безпорадний, але мій кінь віз мене далі, доки я не став перед третьою брамою. Я почув знову голоси примар, що стояли на сторожі: ,,Дай нам своє щастя, а ми пропустимо тебе". Я дав їм свої мрії і надії, всю радість свою і красу. Здавалося, що навіть душа вилетіла з мого тіла, і я перестав бути людиною. Тільки одна думка трималася в моїй пам'яті — думка про цілющу воду.

Нараз почув я дзюрчання води, таке миле, мов найкраща музика. Я зійшов з сідла і припав устами до джерела, що було солодше від меду. Як тільки доторкнулися губи мої цілющої води, прозріли мої очі, рани на тілі засклепилися, вернулася давня сила і душа ніби наново вступала в мене. Я набрав води в чашу срібної лілеї, що виростала з джерела, і вже без перешкод вернувся додому."

По тих словах наймолодший царенко подав батькові срібну лілею, повну цілющої води. Зрадів цар невимовно, сина до грудей пригорнув і народові казав сповістити: Найменший мій син царем вашим по мені стане. Є в нього витривалість, завзяття і самопожертва. Він охороною вам буде в чорну годину. Ні сили, ні щастя, ні життя не пожаліє він для народу свого, бо що значить завзяття без самопожертви.

І поїхав цар з сином по країні. Куди вони ступили і скроплювали оселі вином, у якому була розпущена цілюща вода, щезала пошесть і народ знову весело гомонів вулицями.

(Перерібка з ,,Світу Дитини" 1934)

———

Пояснення-словничок: **столичний** (від столиця) — capital; **пошесть** — epidemic disease; **вигубити** — винищити (to destroy); **мудрець** — wise man; **цілющий** — healing; **замів** (від замітати) — to sweep; **терновий** (від терен) — thorny; **витривалість** — endurance, hardiness; **череда** (худоби) — herd; **мертвіти** — to grow numb; **піт** — sweat; **свердел** — свердло (drill, borer); **пронизувати** — to pierce; **печера** — cave; **сліпота** — blindness; **пожертва** — самопожертва тут: to sacrifice oneself; **завзяття** — courage, eagerness; **примара** — тут: monster (потвора); **прозріти** — to recover one's sight; **засклепитися** — загоїтися.

Рожа СМЕРЕЧИНСЬКА-ШУЛЬ

Ілюстрації Петра ХОЛОДНОГО

НЕВИННА МІМІ

Я маленька киця,
Мімі називаюсь
І цілими днями
З м'ячиком ганаюсь.

Теж люблю я дуже
В сонечку погрітись,
Прижмурившись, злегесенька
На пташки дивитись.

Та уже найбільше
Тішать мене діти,
Коли з гамором і сміхом
Тут збирають квіти.

Так собі тонесенько, під вусиками, співала пухнаста Мімі. Вона розляглася на гамаку та любувалася ласкавим промінням сонця. Та раптом жалісно занявкала.

— Ой, що це вдарило мене в спину?

Швиденько схопилася та чмихнула за кущі бузка, що недалеко росли. Животиком припала до трави, вушка нащурила і широко розкритими зеленкуватими очима уважно дивилася під високі смереки. Звідти доносилися голоси двох дітей. Коли надбігли ближче, то пізнала почервонілого від гніву чорноокого Павлуся, який здоганяв Ксеню і кричав:

— Ти більше не кидай на кицю шишками, бо вона невинна і нікому нічого злого не робить!

Ксеня, хоч більша від Павлуся, вже не раз переконалася, який твердий у хлопчика кулак, тож утікала щосили і виправдувалась:

— Я хотіла нашу Мімі тільки трішки налякати, та от задалеко шишка полетіла.

На щастя, з бонґала вийшов Андрійчик і скочив між дітей.

— Ти, Павлусю, не чіпай моєї сестрички, бо я добре знаю, що вона любить Мімі, пестить її, навіть цілує. Татко вже заборонив це робити, бо це нездорово.

Почула це останнє слово Таня, що щойно ,,приїхала на баранах" Лариски, і зацікавлена спитала: ,,А що нездорово?" Тоді Ксеня з уже усміхненим, як звичайно, обличчям розповіла, як тато казав, що всі звірятка мають бактерії, які їм самим не шкодять, але можуть пошкодити людям.

оія Кульчицького

ає бактерії? Вона ж
ться, а як скінчить-
ь, — допитувалась

сько, і всі звірята
можна їх цілувати,
ймось і пошукаймо
сказав Андрійко.
ічили, що хитрунка
) всього прислуха-
и, і киця подумала,
ндрійчик, Лариса,
обити якусь милу
цілі вакації з ними
иться та пустують.
рла нетерпеливо
а чоло. Аж раптом
михнула в лісок
вміють. Там стала
постерегла. Тоді
я до величезного
ташка, що, мабуть,
полетіла шукати

шлися біля кущів
дово розквітав, що

иці. Діти зажурено
Павлусь жалував-
ісі, що аж захрип.
дничку об якусь
у, коли минала кущ
ою розбите коліно:
ісь пеньок, та не
й пильно дивився
о витирав спітніле
ений.
;о, завжди надбіга-

догадався по їх сумних личках, що мають великий клопіт. Хвилину всі стояли нерішені, що мають далі робити, аж раптом Ксеня радісно скрикнула:

— Мімі, наша Мімі знайшлася!

Діти побачили, як з лісу довгими стрибками прямує до них киця. Голову мала задерту вгору, хвостик закручений, а очі аж іскрилися з гордости та втіхи, що киця своїм молоденьким приятелям може зробити цікаву несподіванку. Діти вмить кинулись киці назустріч, а моторний Павлусь уже допав до неї, щоб узяти її на руки. Але, яке було здивування, навіть у Бриська, коли хлопчина раптом подався взад та опустив руки... Ця мила, пухнаста і делікатна киця, ота ,,невинна Мімі'', мала пташачу голівку в мордочці.

Таня почала плакати, й інші діти зніяковіло поглядали одні на одних. Позбувся лише немилого враження Андрійчик, взяв Таню за ручку і тихим, ще тремтячим голосом сказав:

Мімі не є злим звірятком і напевно не хотіла завдати болю пташці. Коти належать до родини хижаків і з часом, як підростають, пробуджується в них ловецький інстинкт. Тоді вони звичайно починають полювати на пташки, а згодом на менші, слабші від них звірятка. Мімі має вже рік і починає поводитися, як доросла. Покищо вже засмакувала в полюванні на пташки, а потім може стане і за зайченятами ганяти.

— Звідки ти, Андрійку, це все знаєш? — зацікавилася Лариса.

— О, мій братчик багато знає, — перебила розмову Ксеня. — Він дуже любить читати книжки і має їх цілу купу в себе в кімнаті. Він каже, що в них є багато гарних і смішних оповідань та можна багато цікавого довідатись. Навіть про деякі країни, де він ніколи не був, книжка розказує дивні-дивні пригоди. В книжках є часом образки, і я люблю їх оглядати. Коли читаю українські книжки, то все хтось зі старших мені допомагає. Тільки ,,Веселку" сама читаю. А в суботній українській школі ми тепер з книжки почали вчитися вірш Тараса Шевченка.

Тим часом киця була розчарована. Діти не похвалили її за таку цікаву несподіванку, не попестили її, а дивились на неї якось скоса. Вона волікласяпопід кущами, а хвостик сумно тягнувся за нею. Тут поклалася на траві, лапки витягнула перед себе, поклала на них голівку і заплющила очі: хай усі думають, що вона спить, — сказала ображена.

Спостерігав це все батько, що кілька хвилин тому вийшов з хати. Діти щойно його зауважили та допитливо дивилися йому в очі. Тоді він підійшов до гурту, погладив одне й друге дитя по голівці, а Андрійчика обняв за плечі і сказав:

— Ти, синочку, вияснив усе добре дівчаткам і Павлусеві. Я гордий з тебе, що любиш читати, а потім ще й іншим можеш розказати про те, що прочитав. Коли я був малим хлопчаком, мої батьки завжди заохочували мене до читання книжок і багато їх мені купували. Пізніше і сам купував, а через кілька років назбиралось їх чотири великі полиці. А коли раз дістав у дарунок печатку з моїм прізвищем, а до того великий грубий зошит у твердій обкладинці, то я почав ті книжки каталогувати.

Татко усміхнувся і подивився на Андрійка, а той трохи чванькуватим голосом пояснив дітям.

— ,,Каталогувати" — це вписувати до зошита заголовки книжок і їх авторів. А поруч треба написати число. Кожна книжка дістає інше число. Це число наклеюється потому на хребет книжки. Можна мати сто і більше книжок, але їх усіх можна скоро знайти на полицях. Недавно я також дістав печатку від тата, таку саму, яку він мав колись. Я вже почав готовити каталог моїх книжок.

Діти з цікавістю прислухувались до розмови. Тато ще додав, що читання добрих книжок дозволяє людині стати розумнішою. Книжки є мов здорова пожива для душі або наче вікном у світ. Вона ,,як морська глибина криє в собі безцінні скарби".

І нараз усі весело засміялися, бо Павлусь скочив до хати та голосно закричав: ,,Мамо, купіть мені скоро печатку!"

———————

Пояснення-словничок: **пухнастий** — м'який (про шерсть); **спина** — хребет; **чмихати** — to snort; **нащулювати** (вуха) — to prick up one's ears; **шишка** — cone; **кулак** — fist; **бактерія** — bacterium; **хитрун/ка/** — sly person or animal; **причаїтися** — to lurk, to hide; **пустувати** — to play pranks; **зморщити** — to wrinkle; **підкрадатися** — to steal, to sneak up; **пискля** — nestling; **зажурений** — grievous; **захрилнути** — to become hoarse; **будяк** — thlistle; **спітнілий** — sweaty; **зваблювати** — to seduce; **метушня** — fuss, turmoil; **стрибок** — jump; **моторний** — спритний (quick); **розчарування** — disappointment; **зніяковілий** — embarrassed; **враження** — impression; **хижак** — beast of prey; **інстинкт** — вроджений нахил у звірят (instinct); **ловецький** — hunting; **дивитися скоса** — to eye one askew; **ображений** — insulted; **допитливо** — curiously, keenly; **полиця** — shelf, rack; **печатка** — seal, stamp; **заголовок** — title; **безцінний** — priceless.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрації Юрія КОЗАКА

БІМОВІ ЛОВИ

Скучно Бімові в дворі —
Ні птахів, ні дітвори,

Навіть котик десь забіг,
А Бровко спочити ліг.

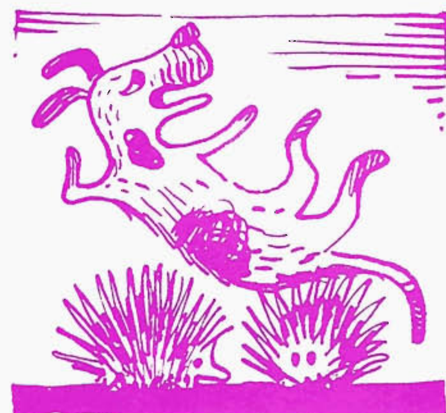
Бім під хвірткою проліз
І побіг на лови в ліс.

Розігнався в будяки —
Ой! Стоять страшні вовки!

Ще й рогаті! „Ме-ме-ме!
Ти куди біжиш, дурне?

Бім розсердився: „Гав-гав!"
Та ріжком у бік дістав.

Навіть ойкнути не вспів,
Як упав на їжаків.

„Ой, колючі! Вав-ваву!"
Підхопився і в траву!

Наступив на мишенят,,
Аж підскочив та тікать!

Бім, як дзиґа, завертівсь,
І в струмочок покотивсь.

Жук сердито загудів,
Уципнув хвоста й пустив.

Тут захлюпала вода,
Зиркнув Бім — нова біда!

Щось зелене, як трава,
Закричало: „Ква-ква-ква!"

Бім присів, поплазував,
Озирнувся і помчав!

Шурх під хвірткою у двір!..
І не любить кіз з тих пір.

НАША ПОШТА

ДІТИ З ВАНКУВЕРУ, КАНАДА ХОЧУТЬ ЛИСТУВАТИСЯ З РОВЕСНИКАМИ

Редакція „Веселки" отримала такого листа:

12-20 травня 1984

Дорога Веселко!

Ми діти від 7-11 років у одній клясі української школи. Ми живемо у Ванкувері, Канада, між горами й океаном де є гарна природа і тепла погода. Тут не багато дітей говорить по-українському, і тому ми пишемо до Вас. Ми хочемо писати листи до інших українських дітей у інших містах. Ми хочемо знати про їх школу, церкви, концерти, і все інше що цікавить дітей таких як ми. Можна писати на таку адресу:

Christopher Huzyk
7737 Kinross St,
Vancouver, B.C,
Canada V5S 3K1

З веселим привітом
Христофор, Стефанія, Амілія, Христя, Соня, Анна, Тарас, Марко

Від Редакції: Редакція „Веселки" заохочує читачів журналу писати листи не тільки до дітей з Ванкуверу, але й листуватися з іншими ровесниками в різних країнах нашого поселення в вільному світі.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

УЧНІ ШКОЛИ НЗПДМ В ВОРРЕН, МІЧ. ПРО ОПОВІДАННЯ СОФІЇ ПАРФАНОВИЧ „ТАКИЙ ВІН БУВ"

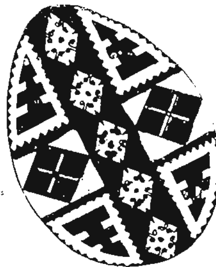
Велика приятелька „Веселки", вчителька школи Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії, пані Ксеня Кучер прислала нам такого листа: „Христос Воскрес! Щиро дякуємо Вам за поміщення завдань наших учнів на тему „Наш рід" минулого року. Учні й батьки були дуже горді з того, бо бачили свою працю, ще й гарно зредаґовану в журналі. А це не абищо! Навіть наш церковний бюлетень передрукував це.

Ми тепер у новій дуже гарній школі й шкільне життя пливе нормальним руслом. Ваші знайомі учні вже кінчать восьму клясу й ідуть до середньої школи.

Пересилаю уривки шкільних завдань на тему прочитаної в школі лектури „Такий він був" Софії Парфанович. Будемо вдячні, як помістите їх у „Веселці".

Постараємося знову щось придумати, щоб допомогти „Веселці" продовжувати свою працю ще тридцять літ! Вам бажаємо ще многих літ трудитися в цій важливій ділянці. Просимо колись відвідати нашу школу і всіх моїх учнів!"

Відповідь Редакції: Дякуємо пані К. Кучер за увагу до „Веселки", за готовість допомогти журналові та за запрошення відвідати школу й учнів у Воррені. Дякуємо теж за листа, якого написала від усіх учнів 8-ої кляси Таня Кларк. Дітям ґратулюємо за кмітливі спостереження після прочитаної лектури. Містимо тепер кілька цих завдань, решту помістимо в чергових числах журналу. Бажаємо пані Кучер і її бравим учням всього добра!

Дорога Веселко!

Привітаємось і ще раз. Цей раз з прозьбою. Недавно, наша кляса прочитала лектуру "Такий Він Був", др. Софії Парфанович, яка жила в самім Дітройті. Факті є що Пані Парфанович є тета одної учениці в нашій школі, і кляс.

Ну, прочитали ту лектуру в школі самі, тому що хотіли дізнатися як українці переживали їхні пригоди — і сумні і насамфесні — коли їшли на еміграцію. Читаємо це про пса, але написано про людей. Була цікава нам тому, що була правдива. І тому, що була правдива, Пані Кучер запитала нас нашу опінію і ми здали її на іспиті. Пані Кучер дуже сподобалось наші думки, і просимо що Ви помістили в Вашому журналі - Веселці! Дуже дякуємо і Бажаємо Веселих Свят.

Таня Кларк

Лектура мене навчила що не є все весело в світі, треба думати про їжу, чи буде досить їсти і як це пережидати. Наприклад: як муситься лишити щось важливого і дорогого. Марія мусіла лишити Фіка, вона їхала до Америки. А потім як Марія мала досить грошей вона Фіка спровадила до Америки літаком.

Катруся Бартків

Їрої книжки хотіли виїхати тому що хотіли бути вільні і хотіли переїхати у вільний світ, а Америка була вільна країна. Також не хотіли жити під большевиками.

Лектура „Такий він був" навчила мене як людям жилося підчас II Світової Війни. Як жили люди в німецьких таборах і що вони робили. Також як ці родини мусіли все лишати, виїзджати щоб вороги їх не побили. Лектура навчила також про події в II Світової Війни як люди емігрували щоб дістатися до Америки, і як помагали собі взаємно щоби не дістатися в руки большевиків (скриньки і каписи)

Роман Лось

Лектура мене навчила про війну і як страшна війна є. Вона також мене навчила щоби бути щасливою що я живу в Америці. Я ніколи не знала що життя в таборі було таке тяжке. Як мені тато розповідає я ніколи не думала що було таке страшне і тяжке життя. Авторка, Софія Парфанович, є з моєї родини, я з того є дуже горда.

Христина Ненка

Найкраще місце у книжці!

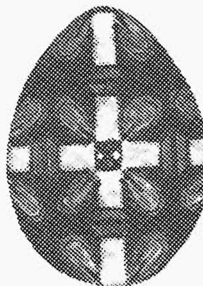
Мені сподобалося початок де Фік був ще з Диками, і приносив газету, чи ковбасу з склепу, чи капці. Подобалось мені, що одна звірина могла принести аж таку велику радість одній родині.

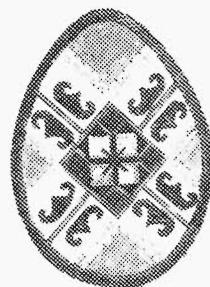
Коли читала я це, мені відчинялися нові двері. Я бачила як люди переживали страшну подію яку не забуде світова історія. Кілька мільйонів людей загинули в цім часі - і тому я тішуся, що Фік та родина Жуків і Стахничих так щасливо (і нещасливо часом) пережили своє життя коли їхали знайти краще життя у Новому Світі.

Таня Кларк

„Такий він був" навчила мене про II Світову Війну. Навчила мене що мої батьки мусіли перейти. Це було дуже велика трагедія і показала що будеть знати як ми будемо знати прямо війну. Українці мусіли жити у цій війні і могли бути забиті кожного моменту. Українці пережили це, і я можу пережити. Моє життя є багато краще!!!

Маркіян Карпинський

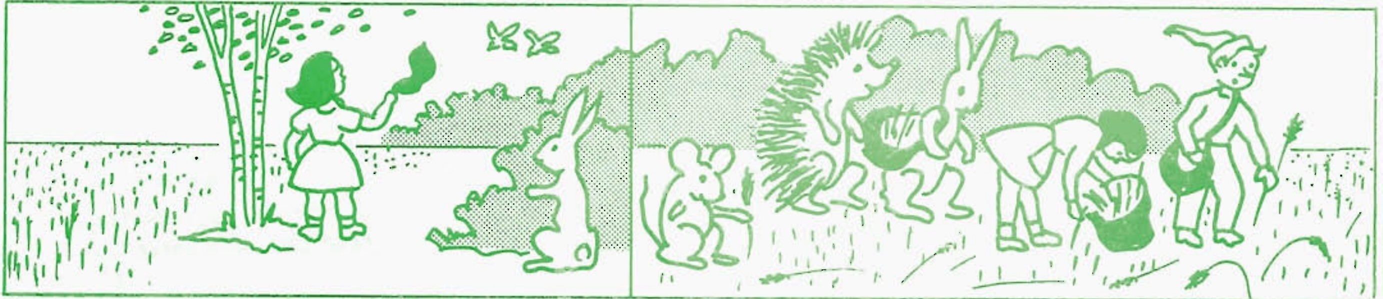

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ*

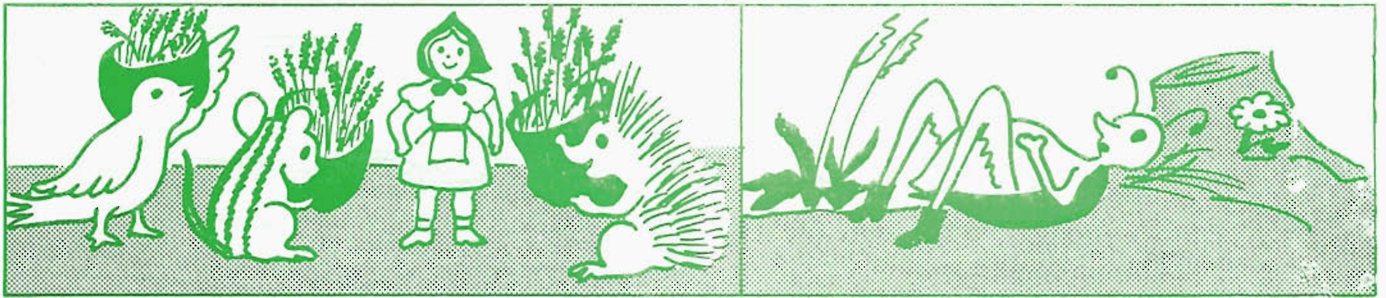
Гоца Драла

**Вже жнива скінчились в полі,
Гоца кличе з-під тополі.**

**„Друзі, нам не дармувати,
Колоски ідім збирати!**

**Вийшли друзі з торбинками,
Йдуть із жатими полями.**

**Колоски весь день збирали,
Ні на мить не приставали.**

**Лиш цвіркун опецькуватий
З ними не пішов збирати.**

**Він на сонці смачно спав,
За зиму ніяк не дбав.**

**Та як осінь вже настала,
Їсти в цвіркуна не стало.**

**Каже Гоца коло хати:
„Що ти робиш, пане-брате!"**

**„Хочу колоски збирати,
Бо боюсь голодувати!"**

**„Запізнився ти, наш свату —
Краще йди до мене в хату.**

**Дам тобі я паляниці —
Чи із жита, чи з пшениці.**

**За день завтрішній не дбав,
Ми збирали, а ти — спав.**

Цвіркун — cricket; **опецькуватий** — грубий (short, stout, sturdy); **паляниця** — хлібина; **колоски** (skipe) — останки **збіжжя** (grain), що залишилися по **жнивах** (harvest) на **стерні** (stubble); **сват** — точно: father in law; тут: звернення до старшої людини.